

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Martin Kuta

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ.....	3
KOSOVO-SRBSKO: POSTUP JEDNÁNÍ IBM DOHODY.....	3
TURECKO.....	4
DETAILY NÁSTROJŮ PŘEDVSTUPNÍ POMOCI (IPA) 2014–2020.....	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU.....	6
JEDNÁNÍ SE ZEMĚMI VÝCHODNÍHO PARTNERSTVÍ, PRIORITY V POLITICE SOUSEDSTVÍ.....	6
DOČASNÉ PŘÍMĚŘÍ NA UKRAJINĚ.....	8
SITUACE NA ZÁPADNÍM BŘEHU.....	11
NOVÁ IRÁCKÁ VLÁDA.....	12
PRIORITY EU NA ZASEDÁNÍ VALNÉHO SHROMÁŽDĚNÍ OSN.....	13
SUMMIT EU-KANADA.....	14
DOKUMENTY SZBP EU.....	16

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

KOSOVO-SRBSKO: POSTUP JEDNÁNÍ IBM DOHODY

Pozadí

Normalizace vztahů Srbska se sousedními zeměmi představuje stěžejní podmínku pro úspěšné uzavření vstupních rozhovorů s EU. Obdobná podmínka platí i pro Kosovo¹.

Koncept integrované správy hranic (*integrated border management, IBM*) se vztahuje na vnější hranice Unie i na hranice mezi nečlenskými státy. Samotný koncept představuje způsob správy společné hranice dvou sousedních států za účelem zajištění dostatečné kontroly na jedné straně a optimální prostupnosti na straně druhé. Správa společné hranice vyžaduje efektivní spolupráci obou sousedních států ve všech oblastech (bezpečnostní, administrativní, dopravní, veterinární a rostlinolékařská kontrola atd.)². Nástroje správy hranic se liší v závislosti na oblasti. Společná správa hranic je založena na kompatibilitě se Schengenským systémem.

Dohoda o integrované správě hranic mezi Srbskem a Kosovem byla sjednána 2. prosince 2011 a týká se správy všech šesti společných hraničních přechodů. Podle zprávy kosovské vlády z ledna 2014 při implementaci dohody nedošlo k výraznějšímu pokroku. Bylo to i způsobeno tím, že Srbsko neuznávalo kosovskou nezávislost (nemohlo tak probíhat jednání o společné hranici). Výstavbu infrastruktury na hraničních přechodech se podařilo obnovit až na základě trojstranného jednání kosovské a srbské strany s účastí zástupců Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) v prosinci 2013³.

Aktuálně

Poslední kolo jednání mezi zástupci Srbska a Kosova proběhlo na základě iniciativy ESVČ 4. září⁴. Obsahem jednání byla výstavba hraničních přechodů⁵.

Unijní delegace se vyjádřila také k průběhu červnových parlamentních voleb v Kosovu⁶. Volby proběhly podle mezinárodních standardů. Delegace dále vyzvala k urychlenému sestavení vlády⁷. Výsledky totiž nepřinesly jasného vítěze, protože nejsilnější Demokratická strana Kosova premiéra Hashima Thaciho získala s 30,38 % hlasů pouze 37 mandátů ve 120-členném parlamentu. Jako alternativní koalice se nabízí blok stran pod vedením Kosovské demokratické ligy, kterou vede bývalý starosta hlavního města Isa Mustafa. Tento blok dále sestává z Aliance pro budoucnost Kosova a etnický albánské strany Sebeurčení, která odmítá jednání s kosovskými Srby. Ústavní soud měl během léta rozhodnout, koho je prezidentka Atifete Jahjagová povinna pověřit sestavením vlády, zdali vítěze voleb Thaciho, či Mustafu, jehož blok disponuje vyšším

¹ Srbsko-kosovské vztahy představují navíc značně sledovanou oblast.

Viz Přehled SZBP květen 2014, [ZDE](#).

² EULEX-Kosovo: Guidelines for Integrated Border Management in the Western Balkans, [ZDE](#).

Hobbing, Peter. Integrated Border Management at the EU Level. CEPS Working Document 227, August 2005, s. 1–2.

³ Government of the Republic of Kosova: State of play in implementation of the Brussels Agreements, s. 21–25, [ZDE](#).

⁴ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the progress in the implementation of IBM agreement, 4. 9. 2014, [ZDE](#).

⁵ TurkishWeekly.net: Kosovo Optimistic About Joint Border Crossings, 27. 8. 2014, [ZDE](#).

⁶ Viz Přehled SZBP červen 2014, [ZDE](#).

⁷ ESVČ: EU on the importance of dialogue, 10. 9. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

počtem hlasů v parlamentu (47). Ústavní soud rozhodl, že vládu má mít možnost sestavovat vítěz voleb jako první ve lhůtě 15 dnů⁸.

Západobalkánská konference

Spolupráce se západobalkánskými státy se stala předmětem konference, kterou na konci srpna organizovalo německé spolkové ministerstvo zahraničí⁹. Konference se konala na popud německé vlády. Motivem pro tuto konferenci byla vyšší míra provázanosti těchto zemí s jádrem Unie. Německá kancléřka Angela Merkelová oznámila, že po splnění přístupových požadavků mohou všechny země vstoupit do Unie¹⁰. Tématem jednání se staly také srbsko-kosovské vztahy, které se podle Merkelové neustále zlepšují.

TURECKO

Pozadí

Nedávné prezidentské volby v Turecku potvrdily odklon od sekulární povahy státu. Vítězství bývalého premiéra Erdogana ze Strany Spravedlnosti a rozvoje (AKP) ukázalo na vítězství náboženského proudu ve společnosti. V souvislosti se snahou o vstup do EU se turecká politická reprezentace snažila provést reformy, které by vstup do EU umožňovaly. S tím souvisí také přímá volba prezidenta a postupné snižování vlivu armády na politiku. Členství v Unii již ale turecká společnost nevnímá tak pozitivně. Vývoj v oblasti Blízkého východu si však vyžádal revizi postoje k evropské integraci.

Aktuálně

Turecký prezident Recep Tayyip Erdogan na Světovém ekonomickém fóru prohlásil¹¹, že kvůli vývoji na Blízkém východě znamenají **vztahy Turecka s EU klíčovou oblast spolupráce**. Dále oznámil, že Turecko připraví nový plán, jak splnit předstupní požadavky¹². Ministerstvo pro evropskou integraci dále uvedlo, že se jedná o nejvýznamnější projekt modernizace tureckého systému od vzniku nezávislého státu. Podle vládního materiálu může spojenectví EU a Turecka zajistit výrazné posílení EU jako světového globálního hráče. Akční plán, zahrnující politické reformy, socio-ekonomickou transformaci, vstup do EU a komunikační strategii s EU, by měl být postupně uváděn v život od letošního listopadu. V oblasti politických reforem se jedná o další zavádění evropského *acquis* v oblasti lidských práv, správy hranic a boje s organizovaným zločinem. Významnou roli také hrají reformy soudnictví a právního státu s odkazem na rozhodování Evropského soudu pro lidská práva. Materiál zdůrazňuje funkčnost občanské společnosti v Turecku¹³. Rozvoj občanské společnosti má přispět k rozvoji tzv. Nového Turecka. Turecká politická reprezentace se chce rovněž soustředit na komunikaci s občany ohledně výhod

⁸ Swissinfo.ch: Kosovar Thaci Aims for Third Term as Stalemate Threatens Economy, 12. 9. 2014, [ZDE](#).

⁹ Auswaertiges-amt.de: Western Balkans Conference in Berlin: Commitment to the European perspective, 29. 8. 2014, [ZDE](#).

Závěry z konference [ZDE](#).

¹⁰ Europolitics: Western Balkans conference puts EU enlargement back on agenda, Europolitics 4918, 30. 8. 2014.

¹¹ Euractiv.com: Turkey announces EU accession strategy, 18. 9. 2014, [ZDE](#).

¹² Republic of Turkey Ministry for EU affairs: Turkey's European Union Strategy, [ZDE](#).

¹³ V loňském roce probíhaly v Istanbulu dlouhodobé protesty, které turecká vláda násilně potlačovala. Protesty začaly jako občanský nesouhlas se zástavbou parku (náměstí Taksim) v centru Istanbulu, po kterém se celému hnutí začalo říkat Hnutí Taksimské solidarity. Protesty proti zneužívání politické moci se postupně rozrostly do dalších velkých měst po celé zemi.

Lejournalinternational.fr: Istanbul: The awakening of Turkish civil society, 21. 7. 2013, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

členství v Unii. Vedle toho vláda zdůrazňuje i komunikaci s členskými státy EU, které nejsou zatím příznivě nakloněny členství Turecka.

V Bruselu se sešel **komisař pro rozšiřování a politiku sousedství Štefan Füle** s novým **tureckým ministrem pro evropské záležitosti Volkanem Bozkirem**¹⁴. Jednali o pokračujících předvstupních rozhovorech. Füle zdůraznil strategické partnerství EU a Turecka. Dále ocenil názor ministra Bozkira na roli občanské společnosti v procesu sblížení Turecka s EU.

DETAILY NÁSTROJŮ PŘEDVSTUPNÍ POMOCI (IPA) 2014–2020

Pozadí

V roce 2007 byl spuštěn program nástroje předvstupní pomoci (Instrument for Pre-Accession Assistance, IPA). Smyslem těchto nástrojů je poskytnout kandidátským a potenciálně kandidátským státům finanční prostředky na reformy spojené s budováním institucí, přechod k tržnímu hospodářství a demokracii, přeshraniční spolupráci členských států EU se sousedním státy, regionální rozvoj a rozvoj zemědělství v daných státech. Finanční prostředky jsou rozčleněny do jednotlivých komponent. Kandidátské státy mají možnost dosáhnout na prostředky ve všech komponentech, zatímco potenciálně kandidátské státy mají možnost dosáhnout na omezenější rozsah prostředků¹⁵.

Aktuálně

Komise na konci září zveřejnila detaily alokace finančních prostředků pro jednotlivé země, které jsou zapojeny do programu IPA II pro období 2014–2020¹⁶. Jedná se o Albánii, Makedonii (FYROM), Kosovo, Černou Horu, Srbsko, Turecko. V daném období má být v součtu poskytnuto celkem 11 miliard eur. Nejvyšší podíl prostředků má obdržet Srbsko (1,5 miliardy eur) a Turecko (4,5 miliardy eur). Komisař Füle uvedl, že prostředky by měly být vynaloženy na ty činnosti, které se přímo dotknou občanů – reforma veřejné správy a vládnutí, právní stát a základní lidské svobody, podpora ekonomického růstu, regionální spolupráce. V roce 2017 se očekává zhodnocení dosavadního vývoje.

¹⁴ Evropská komise: EU-Turkey: Meeting new Minister V. Bozkir in Brussels, 18. 9. 2014, [ZDE](#).

¹⁵ Evropská komise: Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) – How IPA works, [ZDE](#).

¹⁶ Evropská komise: IPA II: Over €11 billion to support reform efforts in enlargement countries, 26. 9. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

JEDNÁNÍ SE ZEMĚMI VÝCHODNÍHO PARTNERSTVÍ, PRIORITY V POLITICE SOUSEDSTVÍ

Popis problematiky

Východní partnerství představuje východní dimenzi politiky sousedství. Unie vnímá Východní partnerství jako projekt asistence pro nutné socio-ekonomické a politické reformy v daných zemích. Dění na Ukrajině ovšem ukázalo, že partnerství nemusí být stejně vnímáno ostatními státy. Některé země partnerství také změnilly svoje priority ve vztahu k členství v projektu.

Jednání v institucích EU

V Kišiněvě se **1. září** konalo **setkání Evropské akční skupiny pro Moldavsko**¹⁷, v němž zasedli zástupci ministerstev zahraničí členských států Unie. Předmětem jednání, na kterém vystoupil také moldavský prezident Nicolae Timofti, se stal vstup asociační dohody v platnost ke dni 1. září¹⁸. Prezident Timofti prohlásil, že výhody plynoucí pro zemi z podpisu asociační dohody již moldavští občané pocítili, protože již nyní mohou cestovat do zemí Unie bez víz. Nově se spouští některá ekonomická ustanovení asociační dohody, a tak moldavští exportéři mají možnost dovážet zemědělské produkty do Unie. Během tohoto jednání komisař pro rozšíření a politiku sousedství Štefan Füle uvedl¹⁹, že možnost exportu moldavského zboží na evropský trh snižuje ekonomické důsledky ruského embarga na dovoz zemědělských produktů na Moldavsko. Füle dále zdůraznil zájmy Unie, kterými jsou nezávislé a stabilní Moldavsko, právní stát, stabilní hospodářské prostředí s dostatečnými investičními pobídkami pro podnikatele. Podle Füleho je zásadním prvkem pro modernizaci státu aktivní občanská společnost.

Ve dnech 8. a 9. září proběhlo v ázerbájdžánském hlavním městě Baku **setkání ministrů zahraničí a ministrů energetiky zemí Východního partnerství**. Setkání se dále zúčastnil také komisař Füle. Füle zdůraznil, že pro každou jednotlivou zemi Východního partnerství je nutné vytvořit specifickou asistenční misi. Zároveň i nadále platí, že Unie má zájem o spolupráci se všemi zeměmi bez ohledu na jejich momentální postoj ke vzájemné spolupráci. Füle tak odkázal na současnou situaci v Arménii, která o spolupráci nejeví výraznější zájem²⁰. Füle opět zdůraznil, že smyslem Východního partnerství je podpora hodnot právního státu, demokracie, základních práv a svobod, voleb podle mezinárodních standardů, nezávislého soudnictví a boje proti korupci. Mezi základní předpoklady udržitelnosti nutných socioekonomických a politických reforem Füle zařadil také silnou občanskou společnost.

¹⁷ Evropská akční skupina pro Moldavsko vznikla v roce 2010 z iniciativy Rumunska a Francie. Skupina má za cíl nastolovat řešení moldavských problémů na nejvyšší evropské úrovni.

MFA.gov.md: Chisinau will host the 9th meeting of European Action Group for Moldova, 28. 8. 2014, [ZDE](#).

¹⁸ O podpisu asociační dohody viz Přehled SZBP červen 2014, [ZDE](#).

¹⁹ Evropská komise: EU-Moldova: Strong fundamentals for european construction, 1. 9. 2014, [ZDE](#).

²⁰ Evropská komise: 4th informal partnership dialogue of the EAP: all six partners are equally important to the EU, 8. 9. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Oblasti občanské společnosti se Füle dotkl také na setkání se zástupci ázerbájdžánské občanské společnosti dne 8. září²¹. Füle uvedl, že Unie si je vědoma tlaku a vlně represí, kterému ázerbájdžánská občanská společnost nyní čelí²².

Füle v Baku dále uvedl²³, že Komise připravila program pro zlepšení kvality školství v zemi. Jedná se o zaměření na vyšší a odborné vzdělávání, zapojení širší společnosti a všeobecnost vzdělávání pro všechny občany. Smyslem této pomoci má být zvýšení kvality poskytovaného vzdělání na úroveň evropského standardu. Vedlejším efektem poskytnuté finanční pomoci je těsnější spolupráce s občanskou společností, zástupci školství a průmyslu. Zlepšení školství má napomáhat zvýšit konkurenceschopnost a rozmanitost ázerbájdžánské ekonomiky. Finanční prostředky ve velikosti 19 milionů eur jsou poskytnuty na dvoustranné bázi přímo Ázerbájdžánu prostřednictvím Evropských nástrojů sousedství a partnerství (ENPI).

Komise též oznámila, že na základě konzultací s dotčenými zeměmi Východního partnerství a jižního Středomoří stanovila podíly finanční pomoci a dotací jednotlivým zemím²⁴. Finanční prostředky jsou určeny pro dvoustrannou projekty, přeshraniční programy spolupráce a programy spolupráce více zemí. Na následující rozpočtové období (2014–2020) je vyčleněno 15,4 miliardy eur. Komise určila finanční prostředky pro jednotlivé země (kromě Egyptu a programů přeshraniční spolupráce, kde se očekává stanovení priorit na podzim letošního roku) pro první tři roky rozpočtového období. V každé zemi jsou prostředky určeny podílem na určitém úseku spolupráce podle výsledku jednání s danou zemí.

EP k situaci v Ázerbájdžánu

Poslanci Evropského parlamentu se 17. září zabývali zhoršující se situací lidských práv v Ázerbájdžánu²⁵, potažmo nátlaku, kterému musejí čelit aktivisté angažovaní v oblasti ochrany lidských práv. Poslanci se vyslovili pro okamžité propuštění zadržovaných aktivistů. Dále by měla skončit politika zastrašování a zatýkání aktivistů za vykonstruované přečiny (obvykle se jedná o daňové úniky a podvody). Vyzvali rovněž ESVČ, aby společně s unijní delegací v zemi uspořádala setkání s organizacemi zaměřenými na ochranu lidských práv. ESVČ byla dále vyzvána, aby sledovala probíhající procesy v zemi a podávala o tom zprávy parlamentu. Ázerbájdžán je členem Rady Evropy; doporučení Komise Rady Evropy pro právní stát (tzv. Benátská komise) nejsou ze strany ázerbájdžánských vysokých představitelů vyslyšeny²⁶. Poslanci potvrdili svou pozici, že EU by měla zahájit vyjednávání o smlouvě o strategické modernizaci a partnerství. Tato smlouva by měla být podmíněna zlepšením situace lidských práv v zemi. Parlament tak zaujal pozici, že souhlas s ratifikací vydá pouze za předpokladu splnění

²¹ Evropská komise: EU-Azerbaijan: Civil society has crucial role in our partnership, 8. 9. 2014, [ZDE](#).

²² V průběhu měsíce srpna bylo mnoho lidskoprávních aktivistů zadrženo a obviněno z údajných daňových úniků a neoprávněných podnikatelských aktivit. Jednalo se například o právníka Intigama Aliyeva, který poskytoval jednak právní služby (proslul žalobami proti ázerbájdžánským úřadům před Evropským soudem pro lidská práva). Mezi zadržnými a obviněnými byli také novináři. Podle zástupců lidskoprávních nevládních organizací se jedná o účelovou kriminalizaci těchto lidí ze strany prezidenta Ilhama Aliyeva před parlamentními volbami v roce 2015. Liberties.eu: Wave of Arrests of Human Rights Defenders in Azerbaijan, 29. 8. 2014, [ZDE](#).

²³ Evropská komise: New EU support for better education system and employability in Azerbaijan, 8. 9. 2014, [ZDE](#).

²⁴ Evropská komise: The Commission sets out cooperation priorities for the Eastern and the Southern Neighbourhood for coming years, 8. 9. 2014, [ZDE](#).

²⁵ Evropský parlament: Usnesení Evropského parlamentu o pronásledování ochránců lidských práv v Ázerbájdžánu, 18. 9. 2014, [ZDE](#).

²⁶ Poslanci zmínili situaci kolem svobody shromažďování a politických stran a ochrany před pomluvou.

Benátská komise v roce 2011 posuzovala novelu zákona o politických stranách. Komise kritizovala nedostatečnou finanční kontrolu příjmů politických stran, a s tím spojené korupční prostředí.

COE.int: Draft opinion on the Draft Law on amendments to the Law on Political Parties of the Republic of Azerbaijan, 2. 12. 2011, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

těchto podmínek. V samotném usnesení se v souvislosti s následujícím zahájením vyjednávání o smlouvě o strategické modernizaci a partnerství hovoří o tom, že Rada, Komise i ESVC by měly dodržovat zásadu „více za více“. Podle poslanců by mělo dojít k přehodnocení programování evropských nástrojů sousedství, aby byla ukončena podpora projektům, které nejsou důsledně zaměřeny na občanskou společnost a lidská práva.

DOČASNÉ PŘÍMĚŘÍ NA UKRAJINĚ

Popis problematiky

Situace na Ukrajině na konci srpna byla ve znamení obnovení ofenzivy proruských separatistů v prostoru jihovýchodní Ukrajiny a na pobřeží Azovského moře. Postupující jednotky představovaly akt otevřené agrese.

K **dojednání příměří** došlo na základě setkání ukrajinského a ruského prezidenta Petra Porošenka a Vladimira Putina za účasti zástupců Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) v Minsku. Klid zbraní byl podle tohoto jednání domluven na 5. září. Tohoto jednání se poprvé také účastnili zástupci Doněcké lidové republiky a Luhanské lidové republiky. Dohoda o příměří v sobě zahrnovala implementaci mírového plánu, který do značné míry kopíroval Porošenkův mírový plán z jara letošního roku (tedy mezinárodní kontrola rusko-ukrajinských hranic prostřednictvím misí OBSE, reformy ukrajinského státoprávního uspořádání směrem k větší autonomii východoukrajinských regionů)²⁷. V souvislosti s podepsáním Minského protokolu předseda OBSE Didier Burkhalter oznámil²⁸, že OBSE je připravena vyslat v rámci své působnosti misi za účelem monitoringu dodržování podmínek příměří a kontrolu hranic. Ukrajinská strana v souvislosti s kontrolou rusko-ukrajinských hranic uvedla, že uvažuje o zřízení elektronického a vojenského systému ochrany hranic²⁹. Ačkoli úvahy vedly k rychlé realizaci, i nadále se nejednalo o ochranu úseků hranic v separatistických regionech.

Po dobu trvání příměří byly hlášeny ojedinělé případy jeho porušení. K výraznějšímu narušení příměří začalo docházet v souvislosti se snahou proruských povstalců dobýt letiště v Doněcku. Povstalci rovněž obvinili vládní jednotky z porušení příměří (jednalo se o dělostřeleckou odpověď na útoky na doněcké letiště). Ve stejný okamžik prezident Porošenko hodlal předložit parlamentu zákon garantující zvláštní status pro východoukrajinské oblasti. Právě politické uznání daných oblastí bylo jednou z podmínek příměří, kterou kladla ruská strana. Zákon o zvláštním statusu východoukrajinských regionů umožňuje politické reprezentaci povstaleckých regionů založit vlastní policejní jednotky a posílit spolupráci s Ruskem. Prezident Porošenko odmítl, že by zákon obsahoval ustanovení o amnestii pro proruské povstalce. Podle něj budou stíháni ti povstalci zodpovědní za zvláště vážné zločiny³⁰.

Na základě dohody o příměří došlo také k výměně zajatců obou stran. Na východní Ukrajinu byl také vypraven druhý konvoj s humanitární pomocí, který dorazil do Luhansku 14. září³¹.

Nejvyšší rada Ukrajiny vydala 16. září **souhlas s ratifikací asociační dohody**³². Nejvyšší rada se také zabývala zákony o zvláštním postavení Doněcké a Luhanské oblasti. Tento zákon umožňuje zvýšenou míru spolupráce těchto regionů s Ruskem a s tím spojené používání ruštiny jako

²⁷ Text tzv. Minského protokolu viz OBSE: Protocol on the results of consultations of the Trilateral Contact Group, signed in Minsk, 5 September 2014, 5. 9. 2014, [ZDE](#).

²⁸ OBSE: Chairperson-in-Office welcomes Minsk agreement, assures President Poroshenko of OSCE support, 5. 9. 2014, [ZDE](#).

²⁹ Globalsecurity.org: Ukraine-Russia Border Fence, 3. 9. 2014, [ZDE](#).

³⁰ Reuters.com: Fresh shelling in Ukraine's Donetsk puts ceasefire under more strain, 15. 9. 2014, [ZDE](#).

³¹ Dw:de: Second Russian convoy rolls into eastern Ukraine, 13. 9. 2014, [ZDE](#).

³² DW: Ukraine and EU ratify association agreement, 16. 9. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

oficiálního jazyka, určitou míru samosprávy (regionální volby by zde měly proběhnout v prosinci 2014), politické orgány mají získat možnost ovlivňovat složení soudů a státního zastupitelství v oblasti a vytvářet vlastní policejní orgány. Tento zákon má být v platnosti tři roky. Proti přijetí tohoto zákona vystoupili nacionalističtí poslanci s poukazem na faktickou kapitulaci Ukrajiny na východě země³³.

K dalšímu politickému jednání obou stran za přítomnosti mezinárodního společenství (OBSE) došlo 19. září v Minsku³⁴. Výsledkem jednání bylo memorandum, podle něhož došlo k vytvoření pevné hranice mezi povstaleckou oblastí a regiony ovládanými ukrajinskými jednotkami. Na obou stranách této hranice bylo vytvořeno patnáctikilometrové pásmo bez zbraní. Všechny vojenské jednotky složené s cizích národností měly opustit území Ukrajiny.

OBSE se podílí na kontrole dodržování příměří a také na kontrole hranic. Dané memorandum podepsali i zástupci povstaleckých republik. OBSE se účastnila také dalších jednání Ukrajiny s povstalcí a zástupci Ruské federace. Podle pozorovatelů OBSE se na 70 % hranice příměří podařilo dodržovat³⁵.

Jednání v institucích EU

Na jednání summitu Evropské rady 30. a 31. srpna pověřili nejvyšší představitelé členských států Evropskou komisi, aby připravila další **zprůsnění sankcí proti Rusku**. Evropská rada tak reagovala na obnovenou ofenzivu proruských povstaleckých jednotek. Komise tyto sankce připravila v prvním zářijovém týdnu a finální verzi schválili stálí zástupci členských států (COREPER) 5. září³⁶. Nové sankce vstoupily v platnost 12. září³⁷. Sankce³⁸ nově zakazují přímý i nepřímý dovoz, dodávky a převod zboží a technologií dvojího užití³⁹. Zákaz se nevztahuje na zboží pro letecký a kosmický průmysl pro nevojenské použití. Rovněž se zakazuje poskytování služeb souvisejících s projekty těžby ropy v hlubinných a arktických vodách a z břidlice. Dále se zakazuje poskytování finančních služeb společností či obchodování s jejich cennými papíry, pokud tyto společnosti představují významnou ruskou úvěrovou společnost a mají výslovný mandát podporovat konkurenceschopnost ruské ekonomiky či jsou státem vlastněné či alespoň z 50 % veřejně ovládané. Nově se zakazují také úvěry a s tím spojené služby pro firmy podnikající ve výrobě zbraní a vojenského materiálu.

ESVČ vydala 11. září prohlášení, ve kterém odsuzuje **únos estonského policejního důstojníka**, kterého unesla ruská bezpečnostní služba FSB. Ta uvedla, že policistu zadržela z důvodného podezření ze spáchání špionáže. Podle ESVČ Rusko porušilo nedotknutelnost státních hranic⁴⁰.

Výbor pro zahraniční záležitosti (AFET) Evropského parlamentu **doporučil** Evropskému parlamentu **vyslovit souhlas s ratifikací asociační dohody** Unie s Ukrajinou. Stalo se tak na

³³ OSW.WAW.pl: Ukraine's parliament passes a special act for Donbas, 17. 9. 2014, [ZDE](#).

³⁴ OSCE.org: Memorandum on stabilizing ceasefire another important step towards de-escalation, OSCE Chairperson-in-Office says, 20. 9. 2014, [ZDE](#).

³⁵ OSCE.org: Press Statement by the Trilateral Contact Group, 26. 9. 2014, [ZDE](#).

³⁶ Evropská rada: Joint letter to the EU Heads of State or Government

by the President of the European Council, Herman Van Rompuy, and the President of the European Commission, José Manuel Barroso, on restrictive measures against Russia, 5. 9. 2014, [ZDE](#).

³⁷ Rada EU: Reinforced restrictive measures against Russia, 11. 9. 2014, [ZDE](#).

³⁸ Nařízení Rady (EU) č. 960/2014 ze dne 8. září 2014, kterým se mění nařízení (EU) č. 833/2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině, [ZDE](#).

³⁹ Jedná se o zboží (software i technologie), které podléhá příloze I nařízení (EU) č. 428/2009 ze dne 5. září 2009, kterým se zavádí režim Společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití, [ZDE](#). Nařízení zavádí účinnou vývozní kontrolu tohoto zboží. Příloha I upřesňuje zboží konvenčních zbraní a jejich technologií (Wassenaarské ujednání), raketových technologií, jaderných technologií, chemických zbraní.

⁴⁰ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the abduction of the Estonian police officer, 11. 9. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

zasedání výboru dne 8. září⁴¹. Zpravodaj Jacek Saryusz-Wolski (Evropská lidová strana, EPP) prohlásil, že rozhodnutí výboru je jasný signál solidarity Unie s Ukrajinou. V diskuzi ovšem zazněly též názory, že by Unie neměla nadále provokovat Rusko dalším sblížením a prohlubováním spolupráce s Ukrajinou. Poslanec James Carver (Evropa svobody a přímé demokracie, EEFD, zvolený za Stranu nezávislosti Spojeného království, UKIP) přednesl pozměňovací návrh, který souhlas s ratifikací nedoporučil z výše zmíněných důvodů. Další poslanci Javier Couso Permuy a Pablo Iglesias (oba z Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice, GEU/NGL) přednesli pozměňovací návrh, který souhlas s ratifikací dohody odmítá. Unie by podle nich měla vyžadovat okamžitý klid zbraní a zahájení mírového plánu namísto prohlubování primárně hospodářské spolupráce Unie s Ukrajinou⁴².

ESVČ **kritizovala vyslání druhého humanitárního konvoje** na Ukrajinu. Konstatovala, že se jedná o porušení ukrajinské svrchovanosti a územní celistvosti. V případě humanitárního konvoje nedošlo k naplnění zásad humanitárního práva a nebyla dodržena dostatečná celní kontrola⁴³.

ESVČ vydala v souvislosti s **komunálními volbami na Krymu a v Sevastopolu** 15. září prohlášení, podle něhož neuznává ruskou anexi poloostrova ani výsledky voleb⁴⁴. Volby podle odhadů vyhrála Putinova strana Jednotné Rusko. Volby nemonitorovala žádná mezinárodní mise. Krymští Tataři žádali ostatní obyvatele poloostrova, aby se hlasování neúčastnili, protože podle nich nebyla zajištěna dostatečná politická soutěž⁴⁵.

EP jednal 16. září na své plenární schůzi o **ratifikaci asociační dohody**, se kterou vydal parlament souhlas⁴⁶. V diskuzi zazněly hlasy vítající sjednání asociační dohody. Zároveň zazněly názory (Mark Demesmaeker, ECR), že je potřeba vyvinout dostatečný tlak, aby pokračovaly reformní snahy uvnitř ukrajinské společnosti (tj. reforma politických institucí, soudnictví, zavádění opatření proti oligarchizaci společnosti a ekonomiky a protikorupčních opatření). Vedle toho by Unie měla Ukrajině poskytnout další asistenci a pomoc při obnově válkou zasaženého východu. Tato pomoc má mít materiální (finanční) i nemateriální charakter (možnost léčit zraněné vojáky v zemích Unie). Všichni řečníci zdůrazňovaly diplomatické a politické řešení konfliktu na východě země. Kriticky se k ratifikaci dohody stavěli poslanci za GUE/NGL (Helmut Scholz). Prohlásil, že se jedná o smlouvu, jejíž text nelze nyní změnit a která nereflktuje nedávný vývoj. Bylo by podle něj potřeba snížit dopady na ukrajinskou ekonomiku a společnost, které v současnosti procházejí turbulentním obdobím. Dále zmínil, že na Ukrajině se budou konat parlamentní volby⁴⁷, a tak současný parlament nemůže přijímat legitimní rozhodnutí. Někteří kritici (James Carver, EEFD, Barbara Spinelli, GUE/NGL) uvedli, že projednávání proběhlo ve značné rychlosti, která povaze dohody a napjaté situaci v zemi nesvědčí. Zpravodaj dohody Jacek Saryusz-Wolski oznámil, že Komise již obdržela požadavky ruské strany na úpravu dohody tak, aby nebyl ohrožen export zboží do Ruska. Před samotným jednáním vystoupil také komisař pro rozšiřování a politiku sousedství Štefan Füle, který oznámil, že Ukrajina čelí nejen vojenskému, ale také ekonomickému tlaku ze strany Ruska (vypovězení smlouvy o volném obchodu Společenství nezávislých států)⁴⁸.

⁴¹ AFET: Foreign affairs MEPs recommend EP consent to EU-Ukraine association deal, 8. 9. 2014, [ZDE](#).

⁴² AFET: Pozměňovací návrhy 1 – 2, 8. 9. 2014, [ZDE](#).

⁴³ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the second Russian “humanitarian convoy” dispatched to Eastern Ukraine, 15. 9. 2014, [ZDE](#).

⁴⁴ ESVČ: Statement on the reported holding of local “elections” in Crimea, 15. 9. 2014, [ZDE](#).

⁴⁵ Reuters.com: Crimean critics call foul as region votes in first Russian election, 14. 9. 2014, [ZDE](#).

⁴⁶ Přepis diskuze viz [ZDE](#).

⁴⁷ Volby jsou naplánované na 26. října.

⁴⁸ Evropská komise: EU-Ukraine: there is no time to rest, 16. 9. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EP dále přijal **usnesení o situaci na Ukrajině a aktuálním stavu vztahů mezi EU a Ruskem**⁴⁹. Podle usnesení Rusko vede proti Ukrajině nevyhlášenou hybridní válku, která se projevuje vojenskou, politickou a materiální podporou povstalců. Poslanci podpořili omezující opatření EU proti Rusku. Komise podle poslanců by měla sledovat dopad ruských protipatření na ekonomiky členských států. Poslanci vyjádřili názor, že je nutné, aby EU snížila svou závislost na Rusku a zvýšila svou energetickou bezpečnost. Evropská rada má přijmout taková opatření, aby se dalo čelit případné plynové krizi v zimě letošního roku; tato opatření by se měla vztahovat i na sousedské země, jako je Ukrajina. Poslanci také přijali, že členské státy by měly zrušit plánované dohody s Ruskem v odvětví energetiky, včetně plynovodu South Stream.

ESVČ vyjádřila znepokojení nad **pokračujícím zastrahováním Tatarů na Krymu** po záboru poloostrova Ruskem na jaře letošního roku⁵⁰. Krymští Tataři představovali někdejší pro-ukrajinskou sílu, která s poukazem na vývoj z dob Sovětského svazu i po jeho rozpadu preferovala samostatnou Ukrajinu a Krym její součástí. Z tohoto důvodu se vysocí představitelé krymských Tatarů usídlili po záboru Krymu v Kyjevě. Ruské bezpečnostní síly opakovaně prohledávaly sídlo krymských Tatarů kvůli podezření z protiruské činnosti. ESVČ také vyjádřila znepokojení nad zastrahováním novinářů, kteří o událostech informovali.

SITUACE NA ZÁPADNÍM BŘEHU

Popis problematiky

Letní nepokoje v pásmu Gazy odstartovaly únosy mladistvých na obou stranách konfliktu. Během diplomatického řešení konfliktu mezinárodní společenství opět zdůraznilo, že je potřeba vytvořit samostatný palestinský stát podle rezoluce OSN z roku 1947. I přes tato usnesení Stát Izrael opět oznámil, že bude pokračovat v budování osad na okupovaném území Západního břehu Jordánu⁵¹. Toto rozhodnutí vyvolalo další nevoli mezinárodního společenství, které vyzvalo Izrael, aby svoje rozhodnutí vzal zpět.

Jednání v institucích EU

ESVČ vydala 2. září prohlášení⁵², v němž izraelské územní nároky na stavbu dalších osad odsoudila. Tyto kroky podle ESVČ nejsou slučitelné s vyřešením blízkovýchodní situace v podobě dvou států.

EP k situaci v pásmu Gazy

Poslanci Evropského parlamentu se situaci v pásmu Gazy věnovali 18. září. Projednávání této záležitosti navrhly politické skupiny Pokrokové spojenectví socialistů a demokratů (S&D), ECR, EPP a Aliance liberálů a demokratů pro Evropu (ALDE). Poslanci zhodnotili výši škod v oblasti. Vyzvali izraelskou a palestinskou vládu národní jednoty, aby i nadále pokračovaly v politickém dialogu. Zopakovali také jediné řešení dané situace (vytvoření dvou států⁵³). EU a její členské státy by měly hrát výraznější roli v řešení konfliktu (i v činnosti v rámci blízkovýchodního

⁴⁹ Evropský parlament: Situace na Ukrajině a aktuální stav vztahů mezi EU a Ruskem (2014/2841(RSP)), 18. 9. 2014, [ZDE](#).

⁵⁰ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the ongoing intimidation of Medzhlis of Crimean Tatars in Crimea, 18. 9. 2014, [ZDE](#).

⁵¹ Guardian.com: US urges Israel to reverse appropriation of land for West Bank settlement, 1. 9. 2014, [ZDE](#).

⁵² ESVČ: Statement by the Spokesperson on the announcement of land appropriation by Israel, 2. 9. 2014, [ZDE](#).

⁵³ Nová švédská středo-levicová vláda na začátku října oznámila, že je připravena uznat Palestinu. Reuters.com: Sweden to recognise state of Palestine, 3. 10. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

kvartetu). EU, Egypt a Jordánsko společně s palestinskou samosprávou by měly vytvořit výraznější tlak na radikální a krajní muslimská hnutí, která dané situace využívají a na území Gazy (a na Západním břehu Jordánu) působí. Dalším příspěvkem EU na politickém řešení by mohlo být rozšíření působnosti a mandátu misí EU BAM Rafah (správa a ochrana hraničního přechodu Rafah na hranicích s Egyptem) a EUPOL COPPS⁵⁴.

Poslanci v diskuzi⁵⁵ zdůrazňovali, že není možné jednostranně podporovat Izrael. To se taky stalo důvodem, proč někteří poslanci vyjádřili nesouhlas s usnesením (přílišná vstřícnost vůči Izraeli). Usnesení bylo přijato 447 hlasy, proti bylo 143 hlasů⁵⁶.

NOVÁ IRÁCKÁ VLÁDA

Popis problematiky

Vláda Núrího Málíkí se opírala o podporu Spojených států. Od roku 2010, kdy americký prezident oznámil postupné stahování amerických vojsk z Iráku, klesala obecně americká pozornost irácké vnitropolitické situaci. Za hlavní nevýhodu Málíkího vlády komentáře považovaly neschopnost vytvořit „vládu celonárodního porozumění“. Náboženské proudy nebyly schopné překonat vzájemnou nevráživost. Tato situace vedla k tomu, že na nástup sunnitského radikalismu (dnes známého jako Islámský stát⁵⁷) nebyla irácká vláda (a v jisté míře také společnost) schopná adekvátně zareagovat. Vzrostl tak tlak na Málíkího odstoupení, po němž by bylo možné vytvořit vládu spojující jednotlivé proudy ve společnosti. Stalo se tak v polovině srpna. Dočasným vedením vlády byl pověřen Hajdar Abádí ze šíitské strany Hlas islámu (ze stejné jako Málíkí). Jeho umírněnost mu získala i mezinárodní podporu⁵⁸.

Abádího vláda získala důvěru iráckého parlamentu 8. září. Hlavním cílem jeho vlády je zahrnutí marginalizované sunnitské skupiny obyvatel⁵⁹, jejichž frustrace umožnila značně rychlé rozšíření Islámského státu v oblasti severozápadního Iráku. Vicepremiérem se stal kurdský politik a bývalý ministr zahraničí Hoshyar Zebari. Stále ještě nebylo vyřešeno obsazení funkcí ministrů obrany a vnitra.

Pokračují letecké útoky Spojených států na pozice sunnitských radikálů. Dále se rozrůstá koalice mezinárodního společenství (včetně Ligy arabských států), která strategii boje proti Islámskému státu podporuje. O nutnosti koordinované společné akce hovoří též závěry z konference o Iráku, která v polovině září proběhla v Paříži⁶⁰.

Jednání v institucích EU

ESVČ 9. září přivítala vyslovení důvěry nové vládě Hajdara Abádího⁶¹. Vláda podle ESVČ stojí před úkolem vytvořit příznivější společenské prostředí a dialog všech náboženských a

⁵⁴ EUPOL COPPS mise zahájila svou činnost v roce 2006. Cílem mise je podpora rozvoje palestinské policie. Jednou z oblastí působnosti palestinské policie má být také účinná kontrola hranic.

Více k misi [ZDE](#).

⁵⁵ Celou diskuzi na plénu viz [ZDE](#).

⁵⁶ Proti byli někteří poslanci ALDE, ECR, EEFD, EPP, S&D, všichni poslanci ze skupiny Evropská sjednocená levice a Severská zelená levice (GUE/NGL), někteří nezařazení a poslanci ze skupiny Zelení-Evropská svobodná aliance (Verts/ALE).

Celkový přehled hlasování viz Evropský parlament: Zápis jmenovitého hlasování, B8-0117/2014 (s. 71), [ZDE](#).

⁵⁷ Viz Přehled SZBP srpen 2014, [ZDE](#), Přehled SZBP červen 2014, [ZDE](#).

⁵⁸ Dohainstitute.org: The US and Iran Concur: Maliki Had to Go, 28. 8. 2014, [ZDE](#).

⁵⁹ Guardian.com: Iraqi government names new cabinet as Islamic State advance, 8. 9. 2014, [ZDE](#).

⁶⁰ CFR.org: Final Communique from International Conference on Peace and Security in Iraq, 15. 9. 2014, [ZDE](#).

⁶¹ ESVČ: Statement on the formation of the new government in Iraq, 9. 9. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

politických proudů. Dále je potřebná účinná akce vůči sunnitskému radikalismu Islámského státu.

EP k situaci v Iráku a Sýrii (IS)

EP se situací na Blízkém východě zabýval 18. září. V úvodu usnesení⁶² poslanci zdůraznili zhoršující se humanitární podmínky v oblasti a pokračující porušování mezinárodního humanitárního práva i lidských práv. Poslanci v usnesení vzali v potaz také fakt, že část bojovníků Islámského státu se rekrutuje z členských států Unie. Usnesení je v souladu se závěry summitu Severoatlantické aliance, konaného ve Walesu na začátku září. V usnesení se poslanci vyjádřili pro uvalení sankcí EU na všechny vlády a společnosti, které umožňují přepravu a prodej ropy těžené na území ovládaného Islámským státem. Peníze z tohoto prodeje financují aktivity džihádistů. Mezinárodní společenství by se mělo více zapojit do ochrany civilního obyvatelstva i včetně poskytnutí vojenských jednotek. V souvislosti s vytvořením irácké vlády usnesení klade důraz na vnitřní reformy země (soudnictví, bezpečnostní aparát). Mezinárodní společenství by mělo podpořit misi OSN určenou k přezkumu porušování mezinárodního práva v oblasti ze strany Islámského státu. V rozpravě britští poslanci ze skupiny EFDD zdůraznili, že je třeba se spojit s Ruskem proti Islámskému státu. K tomu je nutné přestat tak výrazně podporovat Ukrajinu⁶³.

PRIORITY EU NA ZASEDÁNÍ VALNÉHO SHROMÁŽDĚNÍ OSN

Popis problematiky

Spolupráce EU s Organizací spojených národů představuje stěžejní pilíř zahraniční politiky. EU se angažuje na několika úrovních aktivity OSN, zejména v oblastech jako rozvojová spolupráce, změny klimatu, budování míru a boj s globálními zdravotními riziky. EU a její členské státy jsou rovněž největšími přispěvateli do rozpočtu agentur OSN.

Jednání v institucích EU

Na 69. zasedání Valného shromáždění OSN, které bylo zahájeno 16. září, formulovala EU **pět svých priorit v OSN**⁶⁴ v souladu se svými střednědobými plány: podpora míru a bezpečnosti, dosažení cílů trvale udržitelného rozvoje, podpora lidských práv, posílení efektivnosti OSN, podpora nezbytných reforem v klíčových oblastech OSN, posílení mezinárodního humanitárního systému.

V otázce trvale **udržitelného rozvoje** pokračovala EU v diskuzi témat vytyčených na konferenci Rio+20 (Konference OSN o trvale udržitelném rozvoji)⁶⁵. Dále se projednávala Agenda rozvoje po roce 2015 (Post-2015 Development Agenda), k cílům této agendy patří např. boj proti chudobě, řízení a ochrana přírodních zdrojů, podpora tzv. modelu zelené ekonomiky (tvorba pracovních míst, zároveň ohled na životní prostředí; rozvoj životního prostředí i ekonomiky).

⁶² Evropský parlament: Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Iráku a Sýrii a ofenzivě IS, včetně pronásledování menšin, 18. 9. 2014, [ZDE](#).

⁶³ Evropský parlament: Situace v Iráku a Sýrii a ofenzíva ISIS včetně pronásledování menšin (rozprava), 17. 9. 2014, [ZDE](#).

⁶⁴ European Union Delegation to the United Nations – New York: EU Priorities for the UN General Assembly 69th General Assembly, 23. 6. 2014, [ZDE](#).

⁶⁵ Konference OSN o trvale udržitelném rozvoji neboli Rio+20 se konala v brazilském Rio de Janeiru ve dnech 20.–22. června 2012. Výsledkem konference se stalo formulování cílů trvale udržitelného rozvoje (SDGs – Sustainable Development Goals) a vymezení jasných a praktických opatření pro uplatňování těchto cílů.

Více ke konferenci viz [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EU chce bojovat **proti porušování lidských práv**. V posledních letech EU zvýšila svou angažovanost v oblasti lidských práv zejména přijetím Akčního plánu pro lidská práva a demokracii (Action Plan for Human Rights and Democracy⁶⁶) a jmenováním zvláštního zástupce EU pro lidská práva. K zásadním tématům v oblasti ochrany lidských práv patří např. podpora zrušení trestu smrti, podpora svobody náboženského vyznání, svoboda projevu, boj proti diskriminaci rasové i genderové.

EU bude nadále podporovat **posílení humanitárního systému**, rozvoj dodržování humanitárních principů, obhajovat mezinárodní humanitární právo, lidská práva a práva uprchlíků. EU chce podpořit efektivní poskytování humanitární pomoci díky posílení humanitárního systému OSN, který má zahrnovat zajištění dodatečných prostor pro ohrožené skupiny obyvatelstva, lepší koordinaci nouzové humanitární pomoci OSN a rovněž větší bezpečnost humanitárních pracovníků. Unie se chce zejména soustředit na přípravný proces na Světový humanitární summit, který se má konat v roce 2016, do tohoto summitu chce zahrnout širokou škálu zúčastněných stran, včetně občanské společnosti a soukromého sektoru.

K humanitární pomoci viz sekci Dokumenty SZBP.

SUMMIT EU-KANADA

Popis problematiky

Vztahy s Kanadou se začaly formovat záhy po vytvoření montánní unie v 50. letech 20. století. K formální úpravě vztahů a vytvoření rámce pro ekonomickou spolupráci došlo v roce 1976⁶⁷. Jednalo se o první nepreferenční smlouvu Společenství s vyspělou třetí zemí. V roce 2004 došlo v Ottawě k přijetí dohody o partnerství⁶⁸, ve které byly stanoveny okruhy spolupráce. Ty se týkají mezinárodní bezpečnosti a budování míru, ekonomické prosperity, hlubší spolupráce v otázce spravedlnosti a vnitřních věcí, globálních a regionálních otázek.

EU-Kanada summit

Letošní summit EU a Kanady proběhl dne 26. září v kanadském hlavním městě Ottawě. Summitu se zúčastnil předseda Evropské rady Herman Van Rompuy, předseda Evropské komise José Manuel Barroso a komisař pro obchod Karel De Gucht. Za kanadskou stranu se jednání zúčastnil premiér Stephen Harper a ministr pro zahraniční obchod Edward Fast. Předmětem summitu byly smlouvy o strategickém partnerství (*Strategic Partnership Agreement*, SPA) a všeobecná hospodářská a obchodní dohoda (*Comprehensive Economic and Trade Agreement* CETA), hlavní pilíře vztahů EU a Kanady, společná zahraniční a bezpečnostní politika a s ní spojená aktuální témata jako jsou situace na Ukrajině, v Sýrii a Iráku⁶⁹.

Smlouvy SPA a CETA

Na summitu proběhlo sjednání dvou klíčových smluv. SPA má za cíl posílit spolupráci v zahraniční a bezpečnostní politice a poskytnout platformu pro společná jednání na mezinárodní scéně. SPA se však nezaměřuje jen na bezpečnostní otázku, chce zlepšit i oblasti týkající se vzdělání, migrace, konzulární ochrany nebo podpory kulturní diversity. SPA má rovněž posílit vazby v oblastech energetické bezpečnosti, dopravy a Arktického prostoru. **Všeobecná hospodářská a obchodní dohoda** (*Comprehensive Economic and Trade Agreement*, CETA) si klade za cíl napomoci společnému růstu skrz společný obchod a podporu investic. Smlouva

⁶⁶ ESVČ: The EU and human rights, [ZDE](#).

⁶⁷ Evropská komise: Framework agreement for commercial and economic cooperation between the European Communities and Canada, [ZDE](#).

⁶⁸ ESVČ: EU-Canada Partnership Agenda, 18. 3. 2014, [ZDE](#).

⁶⁹ ESVČ: Presidents Van Rompuy and Barroso at the Canada-EU Summit, 25. 9. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

zajišťuje všeobecnou liberalizaci obchodu se zbožím a službami a nabízí nové příležitosti v oblasti zadávání veřejných zakázek. Po implementaci se očekává, že bilaterální obchod se zbožím a službami vzroste o 23 %, tedy o více než 25 miliard eur. Podle odhadů by si uzavřením dohody unijní HDP přilepšil o 11,6 miliard eur ročně. Smlouvy SPA a CETA ještě nevešly v platnost. Zatímco u SPA je nutný ještě souhlas Evropského parlamentu s ratifikací, CETA vstoupí v platnost v roce 2016⁷⁰.

⁷⁰ Evropská komise: EU - Canada Summit, 24. 9. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Výroční zpráva o politice Evropské unie v oblasti humanitární pomoci a civilní ochrany a o jejím provádění v roce 2013 – [12770/14](#)

Datum: 3. 9. 2014

Typ dokumentu: Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě

Obsah dokumentu: Komise v každoroční zprávě o aktivitách EU v oblasti humanitární pomoci a ochrany civilního obyvatelstva konstatuje, že se jedná o velice účinné nástroje reakce na přírodní katastrofy a další události, které přímo či nepřímo ohrožují životy lidí ve třetích zemích. Rok 2013 se vyznačoval značným množstvím humanitárních katastrof. Tyto katastrofy si vyžádaly větší objem finančních prostředků pro jejich zvládnutí, tyto prostředky se ale nedostávají. Na zvládnutí humanitárních krizí a civilní ochranu bylo loni vyčleněno 1,35 miliardy eur. Vnitřní konflikty představují zásadní omezení poskytování humanitární pomoci, protože humanitární pracovníci se nemůžou dostat k lidem v nebezpečí. Komise také uvádí, že stále častěji přibývá počet humanitárních pracovníků, kteří se stanou terčem únosů, vyhoštění či zabití. Zpráva dále obsahuje konkrétní akce, kterých se Unie účastnila podle typů krize (přírodní katastrofy, války, člověkem způsobené humanitární krize). Komise dále varuje před vleklými „zapomenutými“ krizemi, na které Komise vyčlenila 15 % ze všech finančních prostředků. Zpráva také obsahuje strategii předcházení humanitárních krizí v jednotlivých regionech a zemích.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 374/2014 o snížení nebo odstranění cel na zboží pocházející z Ukrajiny – [13466/14](#)

Datum: 23. 9. 2014

Typ dokumentu: Návrh nařízení

Obsah dokumentu: V souvislosti s mírovým procesem na východní Ukrajině docházelo k jednání mezi EU, Ukrajinou a Ruskou federací. Smyslem těchto jednání byla úprava obchodní vztahů EU a Ukrajiny, aby nedocházelo k poškozování ruských zájmů. V souvislosti s politickým vývojem doporučila ale EU členským státům, aby došlo k posunutí vstupu v platnost ustanovení prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu až na 31. prosince 2015. I nadále se tak mají uplatňovat ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 374/2014⁷¹, jehož platnost měla skončit v listopadu letošního roku. Druhá část nově zavádí podmínky využívání preferenčního režimu ze strany Ukrajiny. Preferenční režim pro Ukrajinu funguje pouze v případě, že Ukrajina bude „dodržovat demokratické zásady, lidská práva a základní svobody a dodržovat zásady právního státu“. Dané nařízení má vstoupit v platnost 2. listopadu.

⁷¹ Jedná se o nařízení z 16. dubna, kterým došlo k odstranění kvót na dovoz určitého zboží z Ukrajiny.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 374/2014 o snížení nebo odstranění cel na zboží pocházející z Ukrajiny, 16. 4. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz